

Farklı Ülkelere Göre Yaygın Mesleki Eğitim¹

Professional Training According To Different Countries

Ferah GÜÇLÜ YILMAZ²

Özet

Dünyada ve Türkiye'de mesleki eğitim örgün ve yaygın mesleki eğitim olarak iki şekilde verilmektedir. Örgün mesleki eğitim, temel eğitimden sonra gençleri belli bir meslek dalında hem okulda hem de işyerinde yetiştirmeyi amaçlar. Yaygın mesleki ve teknik eğitim ise gençleri temel eğitimden sonra çıraklık sözleşmesi ile çoğunluğu işyerinde olan ve aynı zamanda belli bir mesleği olanlara da ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda geliştirme ve uyum projelerini düzenleyen bir eğitimidir. Bu özelliği ile yaygın mesleki eğitim hem temel eğitim sonrası gençleri işgücü olarak ekonomiye kazandırmakta hem de yetişkinlere kendilerini geliştirme imkanları vererek sürekli eğitimi gerçekleştirmektedir. Yaygın mesleki ve teknik eğitim; kitle eğitimi, yetişkinler eğitimi, toplum eğitimi, hayat boyu eğitim vb. isimler ile adlandırılabilir. Bu araştırmanın amacı yaygın mesleki eğitimin dünyadaki gelişimine bakarak, farklı ülkelerdeki uygulamalarını araştırmaktır. Bu araştırmanın yöntemi yaygın mesleki eğitim ve çıraklık istemleri konusunda farklı ülkelerdeki uygulamaların araştırılarak derlenmesi şeklinde kurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaygın mesleki eğitim, çıraklık, mesleki eğitim uygulamaları

Abstract

Vocational training and formal education in Turkey and the world of vocational education in two ways verilmektedir. Örgün widely vocational training, after training granular young people in a particular profession both at school aims to educate as well as in the workplace. Non-formal vocational and technical education is a training program for young people with basic apprenticeship and apprenticeship contracts, which are mostly in the workplace and at the same time they develop and adapt to the needs and interests of those with a certain profession. With this feature, widespread vocational education not only provides economics for young people after basic education, but also gives them opportunities to improve themselves. Non-formal vocational and technical education; mass education, adult education, community education, lifelong education and so on. can be named by name. The purpose of this research is to investigate the implementation of different vocational education in different countries, looking at the development in the world. The method of this research is to be compiled by investigating the applications in different countries about the demands of non-formal vocational education and apprenticeship.

Keywords: Common vocational education, apprenticeship, vocational education practices

¹Bu çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi 145238 numaralı "Yaygın mesleki ve Teknik Eğitim Merkezlerinin Sorunları ve Çözüm önerileri" adlı yüksek lisans tez çalışması kapsamında hazırlanmıştır.

²Dr. MEB, Müdür Yardımcısı / Felsefe Öğretmeni, Ankara, Türkiye, ferahgucluyilmaz7@hotmail.com

Giriş

Dünyada genellikle mesleki ve teknik eğitim sistemleri bizde olduğu gibi örgün ve yaygın mesleki eğitim olarak temelde iki şekilde verilmektedir. Birçok ülkede ekonomide sosyal tarafların mesleki eğitimdeki yeri ve önemi büyüktür. Mesleki ve eğitimin yönünü belirleyen, ihtiyaç alanlarını tespit ederek bu yönde eğitilmiş insan gücünün ekonomiye kazandırılmasında sendika, meslek odaları ve vakıfların söz ve eylem hakkı geniştir.

Gelişmiş ülkelerde, çıraklık eğitimi sırasında öğrenciler genellikle bir çalışan olarak değerlendirilerek iş kanunu ile korunmaktadır. Çıraklar aynı zamanda yaşlarına ve sözleşmenin aşamalarına göre ulusal asgari ücret düzeyinde ücret almaktadır.

Yaygın mesleki ve teknik eğitimin devlet sektörünün elinde olmadığı, özel okulların veya özel sektörün işletmeler içinde mesleki eğitim kursları düzenlediği görülmektedir. Aynı zamanda mesleki eğitim sistemlerinin de çeşitlendirilmesi, gençlerin mesleki eğitime bir şekilde çekilmeleri anlamında yararlı ve nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde etkili olduğu gözlenmektedir.

Dünyada gençlerin mesleki eğitim sistemlerine yönelmesinde, rehberlik hizmetlerinin, bir önceki eğitimde başarı durumunun ve öğrenci tanıma hizmetlerinin etkisi olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin kendi istekleri, yetenek ve ilgi alanlarına göre kendisine sunulan eğitim programları arasında esnek bir yapının olması da dikkat çekmektedir. Mesleki eğitimin genellikle ilk aşamaları hazırlık ve kendini tanımaya ayrılmıştır. Eğitim programları arasında mobilitenin sağlanması, bir üst eğitime geçiş olanağının mesleki eğitime olan tercihleri arttırmaktadır. Eğitim programlarının meslek standartlarına göre düzenlenmesi de ortak bir uygulama olarak göze çarpmaktadır. Ayrıca bir çok ülke mesleki eğitim politikalarını geliştirirken çok sesliliğe önem vermektedir, hedeflerin belirlenmesinde endüstri - sanayi sektöründen, sosyal hizmetler sektöründen ve iş dünyasından gelen önerilere göre hareket etmekte oldukları anlaşılmaktadır (Yenal, 1999).

Mesleki eğitim sistemleri geliştirilirken bölgesel ihtiyaçların saptanması, meslek alanlarının ve bölgede sanayi ve sektörünün ihtiyaç duyduğu işgücünün niceliği ve niteliğinin belirlenmesi ile eğitim

- ekonomi ve kalkınma arasındaki bağın kurulmasının temel amaç olarak saptandığı dikkat çekmektedir (Ulukan, 1978).

Dünyada Çıraklık ve Mesleki Eğitimin Tarihçesi

Çıraklık eğitiminin tarihçesi M.S. 4. ve 5. yy, Mısırlılara kadar dayanmaktadır, Mısır'da ilk kez herkesin iş sahibi olması zorunluluğu ile ilgili bir yasa çıkarılmıştır (Arslan, 1996:1).

18.yy'da Condercet (1743-1794), ilkokuldan sonra mesleki eğitime önem vermesi gerektiğini savunmuştur. Pastelozzi (1746-1827) 'İş Okulu' adını verdiği eğitim merkezi ile meslek öğretilen ilk okulu kurmuştur (Binbaşıoğlu, 1991:93).

Frobel (1782-1852) 'çağdaş mesleki eğitim' kavramının gelişmesine önemli katkıyı sağlayarak endüstri devrimiyle birlikte ortaya çıkan endüstriyel okulların iş eğitimi programlarını gelişiminde büyük rol oynamıştır. Kerschensteiner (1854-1932), Avrupa'da 'ilerici eğitim' kavramının önde gelen temsilcisi olarak, Almanya'da eğitim danışmanlığı yaptığı sırada, okullara iş ve meslek öğretileri için 'iş laboratuvarları', çocukların oyun oynamaları için 'bahçe', beslenmeleri için 'mutfak' vb. eklentiler yaptırarak Pastelou'nin 'iş okulu' fikrini canlandırmıştır. Diğer okulları ise 'öğrenme okulları, kitap okulları' vb. sözcüklerle isimlendirmiştir. (Koops, Zuckerman, 2003)

Blonskij, ABD'de Dünyada genel mesleki ve eğitim sistemleri bizde olduğu gibi örgün ve yaygın mesleki eğitim olarak temelde iki şekilde verilmektedir. Birçok ülkede ekonomide sosyal tarafların mesleki eğitimdeki yeri ve önemi büyüktür. Mesleki ve teknik eğitimin yönünü belirleyen, ihtiyaç alanların ihtiyaçları tespit ederek bu yönde eğitilmiş insan gücünün ekonomiye kazandırılmasında sendika, meslek odaları ve vakıfların söz ve eylem hakkı geniştir.

Gelişmiş ülkelerde, çıraklık eğitimi sırasında öğrenciler genellikle bir çalışan olarak değerlendirilerek iş kanunu ile korunmaktadır. Çıraklar aynı zamanda yaşlarına ve sözleşmenin aşamalarına göre ulusal asgari ücret düzeyinde ücret almaktadır.

Yaygın mesleki ve teknik eğitimin devlet sektörünün elinde olmadığı, özel okulların veya özel sektörün işletmeler içinde mesleki eğitim kursları düzenlediği görülmektedir. Aynı zamanda mesleki eğitim sistemlerinin de çeşitlendirilmesi, gençlerin mesleki eğitime bir şekilde çekilmeleri anlamında yararlı ve nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde etkili olduğu gözlenmektedir.

Dünyada gençlerin mesleki eğitim sistemlerine yönelmesinde, rehberlik hizmetlerinin, bir önceki eğitimde başarı durumunun ve öğretmene güveninin etkisi olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin kendi istekleri, yetenek ve ilgi alanlarına göre kendisine sunulan eğitim programları arasında esnek bir yapının olması da dikkat çekmektedir. Mesleki eğitimin genellikle ilk aşamaları hazırlık ve kendini tanıma ayrılmıştır. Eğitim programları arasında mobilitenin sağlanması, bir üst eğitime geçiş olanağının mesleki eğitime olan tercihleri arttırmaktadır. Eğitim programlarının meslek standartlarına göre düzenlenmesi de ortak bir uygulama olarak göze çarpmaktadır.

Ayrıca bir çok ülke mesleki eğitim politikalarını geliştirirken çok sesliliğe önem vermektedir, hedeflerin belirlenmesinde endüstri - sanayi sektöründen, sosyal hizmetler sektöründen ve iş dünyasından gelen önerilere göre hareket etmekte oldukları anlaşılmaktadır.

eğitime geçiş olanağının mesleki eğitime olan tercihleri arttırmaktadır. Eğitim programlarının meslek standartlarına göre düzenlenmesi de ortak bir uygulama olarak göze çarpmaktadır.

Ayrıca bir çok ülke mesleki eğitim politikalarını geliştirirken çok sesliliğe önem vamdte, hedeflerin belirlenmesinde endüstri - sanayi sektöründen, sosyal hizmetler sektöründen ve iş dünyasından gelen önerilere göre hareket etmekte oldukları anlaşılmaktadır.

J. Dewey'in geliştirdiği 'Aktif Okul' ile Almanya'da Kerschensteiner'in e geliştirdiği 'İş Okulu' kavramları alanına uygulayarak, 'Endüstriyel İş Okulları' fikrini ortaya atmıştır. Bireyin çok yönlü gelişimi için üretim içerisinde eğitim fikrini savunmuştur. Çocuğun gelişim dönemlerine uygun bir iş eğitimi sistemi öne sürerek son pratik eğitimin fabrikalarda gerçek üretim şartları içinde yapmalarını savunmuştur.

Farklı Ülkelerde Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemleri

Ülkelere göre mesleki ve teknik eğitimde yapısal ve uygulamadaki bazı farklar aşağıdaki gibidir.

1. Federal Almanya'da Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemi

İlkokuldan sonra sınıf öğretmeni ve okul yöneticisi tarafından hazırlanan tavsiye mektubu uyarınca öğrencilerin gidebileceği okullar belirlenir. 5. v 6. sınıflar deneme basamağını oluşturur. Deneme basamağındaki amaç;

'Okulun ders programlarına ve yöntemlerine öğrencilerin uyumunu, öğrencilerin bilgi ve &cerilerinin geliştirilmesini, ilköğretimin sonunda öğrenci hakkında verilmiş olan kararın sınanmasını sağlamaktır.' (TİSK, 1998: 71)

Ortaöğretim okulu veya liseye devam edemeyecek olan öğrenciler Temel Eğitim Okulu'na gitmektedir. Bu okullar meslek okullarının temelini oluşturur. Deneme basamağının sonunda öğrencilerin Ortaöğretim Okulu'na veya Lise'nin 7. sınıfına geçiş olanağı vardır. 9. sınıftan itibaren ağırlık verilen işbilgisi ve fen bilgisi ile öğrencilere ekonomi ve iş dünyası ile ilgili bilgiler kazandırılarak, meslek seçimine hazırlanmaları sağlanmaktadır (ESIAD, 1996).

Federal Almanya'da mesleki eğitim, genelde çıraklık sistemine dayanmaktadır. 10 veya 11. Sınıflardan sonra ortaöğretime devam etmiş öğrenciler, en azından yarım gün bir meslek okuluna kayıt olmak zorundadır.

Okullardaki mesleki eğitimin tek sorumlusu eyaletler olduğu için mesleki eğitimin hangi alanlarda verileceğine de onlar karar vermektedir. Federal Hükümet işletmelerdeki mesleki eğitimin işbirliğini- bilgi akışını sağlamakla sorumludur.

Almanya'da Eğitim ve Bilim Federal Bakanlığı işletme eğitiminden oluşan mesleki eğitimin gözetiminden sorumludur ve genel mesleki eğitim politikasını planlamaktadır. Ayrıca öğretmen yetiştirme nitelikleri için yasa taslağı hazırlayarak, yönetmelikleri yayınlamaktadır. Merkezi yönetim anlayışının yerel yönetimlere kaydırıldığı görülmektedir. Mesleki ve teknik eğitimi biçimlendiren bazı kurum ve kuruluşların ise genelde sivil toplum örgütlerinden veya ekonomideki sosyal taraflardan oluştuğu görülmektedir. Bunlardan bazıları aşağıda verilmektedir (TİSK, 1998- TOBB, 1999).

- a) Federal Eğitim Enstitüsü (BIBB): Devlet ve temsilcilerinden oluşan, Merkez Komite tarafından görevleri belirlenen bu kuruluş, hükümete mesleki eğitim, araştırmalarını yürütme ve mesleki eğitim için yardımcı sağlama konusunda tavsiyelerde bulunur.
- b) Federal Çalışma Enstitüsü: Mesleki ve yerleştirme, iş bulma ve istihdam araştırmaları için fon bulma konularından sorumludur.
- c) Eyalet Eğitim Bakanları Komitesi: Eyaletler arasındaki eğitim politikasının yapısını, eğitim programlarını ve niteliklerini koordine etmek için öneriler geliştirmektedir.
- d) Eğitim Planlaması ve Araştırması Federal Eyalet Komitesi: Federal ve eyalet yetkilileri arasında ilişki geliştirerek, istihdam yapısı ve eğitim sistemi arasındaki sorunlarla ilgilenir.
- e) Eyalet Mesleki Eğitim Komiteleri: Eyalet hükümetlerine mesleki eğitim konularında tavsiyelerde bulunan bu komite de, Eyalet Bakanlıkları, işverenler ve işçi temsilcileri görev almaktadır.
- f) Ekonomik Yönetme Grupları: Bölgesel düzeyde bir birim olarak, Sanayi ve Ticaret Odaları, Esnaf ve Küçük Sanayi ya da Tarım gibi diğer istihdam yapılarıdır. Her odanın şirket içi eğitimin geliştirilmesinden sorumlu bir Mesleki Eğitim Komitesi vardır. Bu komiteler, işveren ve işçi temsilcileriyle danışman gibi görev yapan meslek okulu öğeünenlerinden oluşur (ESİAD, 1996, TİSK, 1998:73)

2. Fransa'da Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemi:

Fransa'da zorunlu eğitimden sonra isteyen gençler, bir çıraklık sözleşmesi kapsamında teorik ve uygulamalı mesleki eğitimden yararlanmakta (çıraklık eğitimi) ya da bir sözleşmesi altında verilen mesleki teknik eğitim ile doğrudan aktif yaşama katılmaktadır.

Fransa'da mesleki eğitim sistemi ağırlıklı olarak okul eğitimine yönelmiştir. İşletmelerin mesleki eğitime katılmaları giderek artış göstermekle birlikte, yalnızca çıraklık eğitimi gören gençler büyük ölçüde işletme içi uygulamalı eğitimden yararlanmaktadır. Fransa da mesleki eğitimde çok seslilik egemendir. Eğitim Bakanlığı, sanayi sektörü ve iş dünyası arasındaki iletişimi kendi kurduğu komitelerle yürütmektedir. Bu komitelerde işveren ve işçi birliklerinden, devlet memurları, ebeveynler, öğretmenler, ticaret odası temsilcileri ve diğer örgütlerin temsilcilerinden oluşmaktadır. Ayrıca meslekler arasında, danışmanlık yapan komitelerde, meslek eğitimin planlanması konularında eğitimler geliştiri. Sosyal taraflar gençlerin eğitimi sürekliliği için, yadımları toplayan organizasyonları da yönetmektedir (TİSK, 1998).

Fransa'da mesleki eğitim reformlarının en temel amacı genç kesime vasıf kazandırmak ve mesleki eğitimde özelleştirmeyi özendirmeştir.

3. İngiltere'de Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemi

TİSK'in bir araştırmasına göre (1998), İngiltere'de mesleki eğitim ve meslekler ile ilgili bilgiler okullarda verilmektedir. İlköğrenimini tamamlayan öğrencilerin %90'm çok amaçlı okullara- geri kalan öğrencilerin çoğu gramer okullarına veya modern okullara devam

etmektedir. Genel eğitim veren gamer okulları öğrencileri üniversiteye veya hazırlamaktadır. Modern ortaokullarda genel öğretim programlamasına ek olarak meslek dersleri de verilmektedir. Teknik okullar, sanayi ile yakın ilişki içinde çalışır ve öğrencilerin gelecek meslekleri ile ilgili genel bir eğitim verilmektedir. Çıraklık eğitimi ise diğer AB ülkelerinde olduğu gibi çok yaygın değildir. Çıraklık eğitimi genellikle firma içinde gerçekleştirilmektedir (ESİAD, 1996).

Bağımsız okullar tarafından yürütülen Gençlik Eğitim Programı ile, 18 yaşından küçük gençlere hem işte hem de iş dışında iki yıllık eğitim verilmektedir. Bunun yanında özel sektöründe en az okullar kadar mesleki eğitime gerek açtığı kurslarla gerekse işletme içindeki eğitim programları ile destek vermektedir. Zorunlu öğretimden sonra mesleki eğitime yönelik olarak pek çok kurs vardır.

İngiltere'de mesleki eğitim politikası eğitim ve öğretim için işverenler tarafından belirlenen ulusal her biri bağımsız olarak yönetilen kamunun finanse ettiği ileri eğitim kolejlerinden yaygın bilgi ağı yanı sıra geniş çaplı özel sektör desteği de alınarak hükümet tarafından onaylanmaktadır.

Sektörel seviyede ise işverenler meslek standartları hazırlayarak rehberlik yapmaktadır. Özel sektör aynı zamanda gençlik eğitim programlarındaki dönüşümlü sistem yolu ile gençlere, kendi çalışanlarına ve kredi finansman yoluyla işsizlere iş tecrübesi ve eğitim sağlamaktadır.

Gençlere mesleki eğitimde daha önce istihdam edilmemiş veya 18 yaşın sonra tama zamanlı bir eğitime devam etmemiş olan gençlere iki yıl süreli mesleki eğitim verilmektedir. Bu program aynı zamanda istihdam edilmiş gençleri de kapsamaktadır. Gerek iş içi gerekse iş dışı eğitim verilen bu programda öğrencilerin iş içi performanslarını değerlendirilme ve rehberlik hizmeti verilmesi sağlık ve iş güvenliği sağlanması, tekrar bir değerlendirme ile sertifika verilmesi söz konusudur. Gençlere yönelik mesleki teknik eğitimin belli başlı amaçları aşağıdaki gibidir:

"Programa katılan gençlere azami, Ulusal Mesleki Kalifikasyonların 2. seviyesini sağlayabilmek..... Özellikle teknisyen ve zanaatkar seviyesindeki vasıfları yüksek vasıflar seviyesine çekebilmek... Gençler için istihdam olanaklarını gerçekleştirmek.....
Gençleri özel maleki ihtiyaçlara cevap verebilecek şekilde kalite eğitimi ile donatmaktır." (TİSK,

1998:75)

4. Belçika Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemi

Genel olarak Belçika'da mesleki eğitim, tam gün meslek okullarında verilmektedir. Bunun tek istisnası el becerisine dayanan işlerdeki çıraklık eğitimi ile işletmelerdeki işletme-içi eğitimidir. Çıraklık eğitimi bir sözleşmeye dayalı olarak, haftada bir gün eğitim merkezinde teorik eğitim, dört gün de işletmede uygulamayla verilmektedir. Eğitim sonunda, eşit sayıda işçi ve işveren temsilcilerinden oluşan (ikili) komite tarafından uygulanan sınavla, eğitimini tamamlayan gençlere işveren tarafından, eğitimin kapsamını ve vasıflarını belirleyen bir sertifika verilmektedir.

İşçi ve işveren temsilcilerinden oluşan Ulusal Çalışma Konseyi ise mesleki eğitimin geliştirilmesi için gerekli tedbirleri almakta ve ulusal düzeydeki sorunları incelemektedir.

Belçika'da mesleki eğitimin finansmanından devlet sorumludur. Sosyal tarafların eğitimdeki rolü ise federal, bölgesel, sektörel ve işletme seviyelerinde kurumlaştırılmış, eğitim politikalarının hedeflerini tespit etmek, finansmanını planlamak, uygulamak ve izlemekle olarak belirlenmiştir (EURYDİCE, 2008).

5. Danimarka'da Mesleli ve Teknik Eğitim

Danimarka'da belediyelerin sorumluluğunda olan Halk Okullarında (Folkeskole) mesleki eğitim dersleri 8. sınıftan sonra başlar. Bu derslerde işletmeler ve kurumlar ziyaret edilir ve buralarda çalışılır.

Danimarka'da ortaöğretimin ikinci döneminde Jimnazyumlar, yüksek hazırlık sınıfları, temel mesleki eğitime dayalı ticaret liseleri, teknik okullar, temel mesleki eğitimin ikinci kısmını ve çıraklık eğitimi yer alır. Jimnazyum'da bir yıl süren temel mesleki eğitimi tamamlayan öğrenciler, temel mesleki eğitimin ikinci kısmını, ticaret okulunu veya teknik okullardan birini seçerek öğrenimine devam etmektedir (ESİAD, 1996).

Ticaret ve okulların mezunları yüksek öğitime devam edip, temel mesleki eğitimin ikinci aşamasına devam edebilmek için bir işletme ile eğitim anlaşması imzalamaktadır.

1989 yılında okul temelli mesleki eğitim çıraklık sistemi ile birleştirilmiş sisteme geçiş adımları atılmıştır. Önceki sisteme göre teorik eğitime daha çok önem verilmiş ve çıraklık sözleşmesi yapılma zorunluluğu getirilmiştir. 1991 yılında gerçekleştirilen mesleki eğitim reformu ile çıraklık, temel eğitim, ticaret ve teknik eğitim bütünleştirilmiş, yerel sanayinin katılımını teşvik etmek için derslerin içeriği ile merkezi olmayan bir biçimde düzenlenmiştir (EURYDİCE, 2008).

6. Hollanda'da Mesleki ve Teknik Eğitim

Hollanda'da ilköğretimi bitiren çocuklar 4 yıl tam gün ortaöğretime devam etmektedirler. 16 yaşına gelmiş ve tam gün okula devam etmek istemeyen öğrenciler, I yıl, haftada bir veya iki gün zorunlu yarım gün okul eğitimlerini sürdürmektedirler.

Hollanda'da dört çeşit mesleki eğitim vardır. Bunlar (EURYDİCE, 2008, TİSK, 1998):

- Ön Mesleki Eğitim (VBO)** : Dört yıl süren bu eğitimin birinci ve ikinci yılı geçiş dönemidir. Ön eğitim konulan ikinci yılda gösterilmeye başlanır. Son iki yıllar doğru belli bir meslekle ilgilidir.
Bu program başarıyla tamamlayan öğrencilerin, bir kısmı daha ileri seviye için alınmaktadır. Bunun dışındaki öğrenciler haftatada üç ya da dört gün çalışarak veya yarı zamanlı eğitime devam ederek, çıraklık eğitimine devam etmektedir. VBO bu öğrenciler için mesleki kariyerin başlangıcıdır.
- Üst Orta Eğitim (MBO)** : İki, üç ve dört yıllık programları bu eğitimin programları dört alana bölünmüştür, teknik, ticaret, tarım-doğal çevre hizmetleri ve sağlık bakımı. Öğrencileri orta kadane yönetim işleri için yetiştirmek ve yüksek mesleki eğitim ile ilgili programlara yol göstermek ve bağımsız ticaret adamları olarak çalışabilmeleri için verilen eğitim, orta düzeydeki 3-4 yıllık programlara bölünmüştür. Genellikle uygulamalı çalışanlara uygunluk vermekte ve öğrencileri orta kademe mevkilere hazırlamaktadır.
- Çıraklık Sistemi (LLW)** : İkili sisteme dayalı bu eğitim haftada 1-2 günlük teorik ve işletmelerde uygulamalı eğitimi kapsar. Programlar iki yıllık olup orta seviyedeki pozisyonlar için öğrenci yetiştirmektedir.

Yüksek Mesleki Eğitim (HBO) : Dört yıl süren ve profesyonel seviyede programlardan oluşan bu eğitim, aynı sektörler içinde bölünebilen farklı programları kapsar. HBO, pratik eğitim ve işyeri ile birleşmiş olan üçüncü seviye teorik eğitimidir. Merkezi hükümetin sınavlarda da çok az bir sorumluluğu vardır.

Yüksekokullar ticaret ve sanayi arasındaki bağ kurmaktan sorumludur ve iş hayatı kuruluşların yönetim kurullarında çok güçlü bir şekilde temsil etmektedir.

Hollanda'da PRESTO hükümet programı, mesleki eğitimde yeni teknolojilerin uygulanmasını artırmayı ve Avrupa faaliyetleri ile bağ oluşturmayı amaçlamaktadır.

Sonuç

Yaygın mesleki eğitim farklı ülkeler temelinde ele alındığında aşağıdaki ortak noktalar ön plana çıkmaktadır:

1. Yaygın Mesleki Eğitim çocuklara ve gençlere çok çeşitli yelpazelerde sunulmaktadır.
2. Yaygın Mesleki Eğitim ile çocuklar erken yaşlarda tanıştırılmaktadır.
3. Yaygın Mesleki Eğitim, öğrencinin gelişim ve yeteneğine göre şekillendirilmektedir.
4. Yaygın Mesleki Eğitim için öğrencilere rehberlik hizmetleri erken yaşta verilmektedir.

Kaynakça

- ARSLAN, Ali (1996), Çıracılık Eğitimi, Ankara.
- AÜ. F İVETA Konferansı (1998), Mesleki Eğitimde Uluslararası Kalite Konuları, Ankara
- BİNBAŞIOĞLU, C. (1991), 'İyi Bir Öğretimin Temel İlkeleri, Çağdaş Eğitim', Yıl: 16, Sayı 165, s.22-25
- ESİAD-Avrupa Birliği Bilgi Bürosu (1996), Avrupa Birliği Sosyal ve Bögesel İhtiyaçn Nasıl Kamlıyor, AT Yayınlan İzmir Şubesi
- EURYDİCE, (2008), 'Avrupada Tam Zamanlı Zorunlu Eğitimde Mesleki Rehberlik', European Commission,
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/096TR.pdf son erişim 17 Nisan 2011)
- KOOPS, W. ZUCKERMAN, M.(2003), 'Beyond The Century Of The Child',
<https://books.google.com.tr/books>, son erişim: 12 Mart 2013
- TİSK, (1998), 'Dünyada Yaygın Mesleki Teknik Eğitim Araştırması' https://tisk.org.tr/tr/e-yayinlar/333_tisk_calisma_raporu, son erişim: 13 Mart 2000
- TOBB (1998), Avrupa Birliği'nde Mesleki Teknik Eğitime Yeni Yaklaşımlar ve Türlüye İçin Bir Uyum Analid, TOBB Yaym No:342
- ULUKAN, E. (1978), Türkiye'de ve Teknik Eğitim Sistemleri, TES-AR Yayın No:28
- YENAL, O. (1999), Ulusların Zenginliği, Türkiye İş Bankası Yayın No: 443
- Milli Eğitim Bakanlığı (2001), 'Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği' , www.meb.gov.tr, (son erişim: 20 Kasım 2013).